

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
“ 01 ” “ 09 ” 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічне консультування та психокорекція

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки **6. 030103 «Практична психологія»**

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення **Інститут людини**

(назва інституту, факультету, відділення)

2015 – 2016 навчальний рік

Робоча програма «Психологічне консультування та психокорекція» для студентів за напрямом підготовки «Практична психологія».

Розробники: Стефаненко Наталія Іванівна, старший викладач кафедри практичної психології.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від “27” серпня 2015 року №1

Завідувач кафедри практичної психології

(О.М. Лозова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Психологічне консультування та психокорекція» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає ознайомлення з основними підходами до психологічного консультування, основними вимогами до консультанта, із особливостями організації консультативного процесу та базовими техніками психологічного консультування. В курсі розкриваються також особливості консультування в різних сферах психологічної діяльності.

Мета курсу: розкрити особливості психологічного консультування та психокорекції як одного із напрямків прикладної психологічної діяльності. Сформувані у студентів уявлення про основні теоретичні засади консультування. Розвинути навички застосування базових технік консультування та психокорекції.

Завдання курсу:

- засвоєння основних понять психологічного консультування;
- ознайомлення із основними напрямками психологічного консультування;
- ознайомлення із основними типами проблем клієнтів;
- розуміння критеріїв ефективної психокорекційної роботи консультанта;

В ході вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- основні закономірності організації та проведення психологічного консультування;
- основні підходи до психологічного консультування;
- базову інформацію про психокорекцію;
- роль консультанта у перебігу психологічного консультування та психокорекції;

Студенти повинні вміти:

- організовувати психологічне консультування;
- відслідковувати особливості роботи з певними типами проблем;
- Відслідковувати рамки проведення психологічної корекції ;
- враховувати особистісні особливості учасників консультації;
- особливості формування пізнавальної та емоційно-вольової сфери особистості;
- застосовувати отримані знання у професійній діяльності.

Необхідною умовою засвоєння курсу є опанування лекційного матеріалу, підготовка та участь у семінарських заняттях, самостійна робота студента, виконання індивідуально-дослідницької роботи. Зокрема, передбачено самостійне опрацювання та конспектування рекомендованої до курсу наукової літератури. Обов'язковими формами контролю за процесом

та результатами засвоєння матеріалу є іспит, поточний контроль навчальних досягнень та участі в інших видах навчальної роботи.

У ході освоєння курсу студенти мають засвоїти такі поняття:

- *психологічне консультування*
- *практична психологія*
- *психологічна допомога*
- *психокорекція*
- *психолог-консультант*
- *клієнт*
- *етика психолога-консультанта*
- *розподіл відповідальності*
- *діагностичне інтерв'ю*
- *консультаційна сесія*
- *активне слухання*
- *конгруентність*
- *діалог*
- *рапорт*
- *психолого-педагогічна консультація*
- *бізнес-консультування*
- *сімейне консультування*
- *індивідуальне консультування*
- *синдром вигорання*
- *психологічне маніпулювання*
- *методи психологічне консультування*
- *директиви психологічне консультування*
- *особистість психолога-консультанта*
- *завершення консультації*

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 73 год., із них 12 год. – лекції, 10 год. – семінарські заняття, 6 год. – практичні заняття; 4 год. – індивідуальна робота, 4 год. – модульний контроль.

Вивчення навчальної дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція» завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 0301 „Соціально-політичні науки”	Нормативна	
Модулів – 5	Напрямок підготовки: 6.030103 «Практична психологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 5		3-й	-
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		5-6-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-професійний рівень Перший (бакалаврський)	Лекції	
		24 год.	-
		Практичні, семінарські	
		32 год.	-
		Підготовка до екзамену	
		36 год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год	-
		Модульний контроль:	
4 год.			
Вид контролю:			
іспит	-		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин								
		Разом	Аудиторні:	лекцій	семінарських	практичних	лабораторних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I.										
Психологічне консультування як вид діяльності практичного психолога										
1	Поняття та принципи психологічного консультування	4	4	2	2				4	
2	Рамки психологічного консультування Особистість консультанта	4	4	2	2				4	
3	Методи психологічного консультування	8	6	2	2			2	4	
4	Основні підходи до психологічного консультування					2			4	
Разом		30	12	6	6	2		2	16	2
Змістовий модуль II.										
Організація психологічного консультування										
4	Етапи консультування.	14	2	2	2				4	
5	Консультативний контакт	12	2	2		2		2	4	
6	Техніки психологічного консультування	14	8	2	2	2			8	
Разом		40	24	6	4	4		2	16	2
Разом за навчальним планом		73		12	10	6	4	4	32	4

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Загальні проблеми психологічного консультування

Лекція 1. Поняття та принципи психологічного консультування

Основна характеристика психологічного консультування. Місце психологічного консультування в системі професій, орієнтованих на допомогу. Види психологічного консультування. Цілі і завдання психологічного консультування. Психологічне консультування та психотерапія. Термінова допомога. Тимчасова допомога. Принципи роботи психолога-консультанта.

Основні підходи до психологічного консультування. Гуманістична психологія. Біхевіористичний підхід. Психодинамічний підхід. Екзистенційна психологія.

Лекція 4. Рамки психологічного консультування

Організація процесу консультування. Умови проведення психологічного консультування. Кабінет консультанта. Рамки консультації. Час і місце консультації. Фіксація роботи консультанта. Взаємодія консультанта із суміжними службами. Переадресація клієнта. Відповідальність психолога-консультанта.

Особистість консультанта. Загальні вимоги до особистості консультанта. Спеціальні вимоги до консультанта. Професійна підготовка консультанта. Теоретична підготовка. Власний досвід консультанта. Практичні навички застосування консультативних прийомів та технік. Комунікативні навички. Креативність. Свобода та відповідальність консультанта. Загальна та спеціальна підготовка консультанта. Уміння та навички консультанта. Зовнішність консультанта. Мова консультанта. Супервізії та інтервізії.

Лекція 3. Методи психологічного консультування

Первинне тестування. Підходи до тестових методик. Обмеження в застосуванні тестів. Анкетні методи роботи психолога. Види анкет. Інтерв'ю. Бесіда. Моделі проведення бесіди. Інтерпретація усного матеріалу. Групове консультування. Роль третьої сторони. Робота з щоденниками, записами. Основні методи психологічних підходів. Ігрові методи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ

Лекція 4. Етапи консультування

Загальна структура консультування. Перший етап. Зустріч. Первинне інтерв'ю. Збір інформації. Формулювання запиту. Формальний запит,

реальний запит. Другий етап. Сповідь клієнта. Робота з матеріалом. Підходи до інтерпретацій. Пропрацювання проблеми. Заключний етап. Рекомендації і заключна рефлексія. Оцінка результатів. Фактори результативності.

Лекція 5. Консультативний контакт

Первинний контакт. Формування спільного психологічного простору. Раппорт. Формування. Підтримання та відновлення. Фактори, що перешкоджають утворенню робочого контакту. Організація єдиного поля комунікації. Емпатія. Вербальний та невербальний рівні комунікації. Вплив інших сторін на формування та утримання контакту. Система та її вплив на процес консультування. Інтервенція. Опрацювання і вплив деструктивних складових контакту. Взаємовплив сторін.

Лекція 6. Техніки консультування

Поняття про техніку та технічні прийоми психологічного консультування. Зв'язок техніки психологічного консультування з його етапами і процедурами. Універсальна та спеціальна техніка психологічного консультування. Зняття напруги. Діагностичні техніки. Тестування. Активне слухання. Інтерпретації. Поради та рекомендації. Інсайт. Техніки заключного етапу. Типові технічні помилки в ході проведення консультації. Неточні висновки консультанта. Неточні рекомендації. Неправильні дії консультанта. Попередження та усунення помилок. Робота із психосоматикою.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологічний спецпрактикум»

Разом: 117 год., лекції – 20 год., практичні заняття – 22 год.; індивідуальна робота – 12 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	Модуль I				Модуль II		
Назва модуля	Психологічне консультування як вид діяльності практичного психолога				Організація психологічного консультування		
Кількість балів за модуль	103б.				103 б.		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій (16)	Поняття та принципи психологічного консультування	Рамки психологічного консультування Особистість консультанта	Методи психологічного консультування		Етапи консультування Методи психологічного консультування	Консультативний контакт	Техніки психологічного консультування
Теми семінарських і практичних занять (10 + 1 б за відвідування)	Поняття та принципи психологічного консультування	Рамки психологічного консультування Особистість консультанта	Методи психологічного консультування	Основні підходи до психологічного консультування	Етапи консультування	Консультативний контакт	техніки психологічного консультування техніки психологічного консультування
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25б.				Модульна контрольна робота 2 25б.		
Самостійна робота	5б				5б		
ІНДЗ	30 б.				30 б		
	Коефіцієнт – 1 : 2,06 (206 : 2,06 = 100 балів)						
Підсумковий контроль	Залік 100 б						

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1. Тема: Психологічне консультування: загальна характеристика

1. Психологічне консультування як вид діяльності практичного психолога
2. Цілі та завдання психологічного консультування.
3. Принципи роботи психолога-консультанта
4. Види психологічного консультування
5. Психологічне консультування та психотерапія.

Рекомендована основна література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 17, 18, 19

Семінар 2. Тема: Рамки психологічного консультування. Особистість консультанта

1. Умови проведення психологічного консультування.
2. Рамки консультації. Укладання контракту
3. Взаємодія консультанта із суміжними службами.
4. Загальні вимоги до особистості консультанта
5. Професійна підготовка консультанта.
6. Практичний досвід консультанта.
7. Контроль за роботою консультанта

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 29,

Семінар 3. Тема: Методи психологічного консультування

1. Метод інтерв'ю в консультуванні.
2. Бесіда
3. Спостереження.
4. Ігрові методи

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 25, 28, 31, 32

Практичне заняття 1. Тема: Основні підходи до психологічного консультування

1. Психоаналітичний підхід.
2. Адлеріанська школа
3. Поведінкова психологія
4. Клієнт-центрований підхід.

5. Екзистенційна психологія

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 9

Семінар 4. Тема: Етапи консультування

1. Загальна характеристика підходів до структурування консультації
2. Початковий етап
3. Змістовий етап
4. Етап інтерпретацій
5. Підсумок

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 5, 6, 17, 22

Практичне заняття 2. Тема: Консультативний контакт

1. Первинний контакт.
2. Фактори формування контакту
3. Емпатія та її складові.
4. Вплив системи на хід консультування
5. Підтримання та відновлення контакту

Рекомендована основна література: 5, 6, 16, 19, 21, 22, 25,

Семінар 5. Тема: Техніки консультування

1. Поняття про техніку психологічного консультування
2. Універсальні техніки і прийоми.
3. Спеціальні консультативні техніки
4. Типові технічні помилки

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 6, 17, 18, 20, 25

Практичне заняття 3. Тема: Техніки консультування

1. Гештальтпідхід – техніки.
2. Техніки гуманістичного підходу.

3. Техніки психоаналітичного підходу.
4. Біхевіористичний підхід – застосування технік.
5. Психодраматичні техніки в консультуванні.

Рекомендована основна література: 2, 3, 4, 6, 17, 18, 20, 25

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Осипов Д.В. Влияние психологической и эмоциональной поддержки на эффективность консультирования// Журнал практического психолога. – 2006. - №3 – с.164-169
2. Пукинская О.В. Триада риска как проявление внутриличностного конфликта// Психологический журнал. - 2008. – Т.9 - №5
3. Рыбакова Н.А. Консультирование как психосоциальная помощь населению// Вестник психосоциальной коррекционно-реабилитационной работы. – 2003. - №3. – с.31-40
4. Степухович С. Первый пациент// Журнал практического психолога. – 2006. - №3 – с.170-185

**Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS
з національною системою оцінювання в Україні та
КМПУ імені Б.Д. Грінченка (іспит)**

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	відмінно	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	добре	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання –	незадовільно	35-59

	незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання		
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

ЛІТЕРАТУРА

Основна (базові підручники і посібники)

1. Абрамова Г.С. Психологическое консультирование: Теория и опыт: Учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений. - М.: "Академия", 2000.
2. Алешина Ю.Е. Индивидуальное и семейное консультирование. М., 1999.
3. Глэддинг С. Психологическое консультирование. 4-е изд. – СПб., 2002
4. Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования. - СПб., 2002.
5. Немов Р.С. Основы психологического консультирования. - М., 1999.
6. Немов Р.С. Психологическое консультирование: Учеб. пособ.- М., 2001.
7. Цимбалюк І. М. Психологічне консьультування та корекція. — Навч. посібн. Модульно-рейтинговий курс. випр. і доп. - К., 2007

Додаткова:

8. Абрамова Г.С. Введение в практическую психологию. М., 1994.
9. Абрамова Г.С. Практикум по психологическому консультированию. Екатеринбург, 1995.
10. Айви А.Е., Айви М.Б. Психологическое консультирование и психотерапия. М., 1999.
11. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консьультування: сприяння розвитку клієнта: Навч. посіб./ Пер. з англ. О.Абесонової. – К.: Сфера, 1998.
12. Айламазян А.М. Метод беседы в психологии. М., 1999.
13. Болотова А.К. Прикладная психология: Учеб. для вузов / А.К.Болотова, И.В. Макарова. – М.: Аспект Пресс, 2001.
14. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. М., 2000.
15. Васьківська С.В. Соціально-психологічний супровід клієнтів: Технологія ведення ,20консультативного діалогу. – К.: В. Главник, 2006.
16. Васьковская С.В. Психологическое консультирование: Ситуационные задачи / С.В. Васьковская, П.П. Горностай. – К.: Вища шк., 1996.
17. Венгер А.Л. Психологическое консультирование и диагностика: Практическое руководство. Часть 1. – М.: Генезис, 2001.
18. Гулина М. Основы индивидуального психологического консультирования. СПб., 2000.
19. Коттлер Дж., Браун Р. Психотерапевтическое консультирование. СПб., 2001.
20. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. М., 1999.
21. Кочюнас Р. Психологическое консультирование. Групповая психотерапия. - М.: Академический Проект; ОППЛ, 2002.
22. Мей Р. Искусство психологического консультирования. – М., 1994.
23. Меновщиков В.Ю. Введение в психологическое консультирование. М., 1999.
24. Основы практичної психології: Підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева. – 2-е вид., стер. – К.: Либідь, 2001.
25. Психологическая помощь и консультирование в практической психологии / Под ред. М.К. Тутушкиной. - 3-е изд.– СПб.: Изд-во «Дидактика Плюс», 2001.
26. Психологическая помощь и консультирование. Под ред. М.К. Тутушкиной. СПб., 1998.
27. Психологическое консультирование и психотерапия: Хрестоматия: Учеб. пособие для спец. "Психологическое консультирование" и "Клиническая психология" / Психологический ин-т им. Л.Г.Щукиной; Московский городской психолого-педагогический ин-т. Факультет психологического консультирования и психотерапии / А.Б. Фенько (ред.). — М., 2001.
28. Психологическое консультирование: теория и практика: Учеб. пособие / Самарский областной ин-т повышения квалификации и переподготовки работников образования / Н.В. Бодягина (сост.). — Самара, 2001.
29. Рабочая книга практического психолога: Пособ. для специалистов, работающих с персоналом / Под ред. А.А. Бодалева, А.А. Деркача, Л.Г. Лаптева. – М.: Ин-т психотерапии, 2001.

30. Рогов Е. И. Настольная книга практического психолога: Учеб. пособ.: В 2 кн. - М.: Владос-Пресс, 2001, 2002.
31. Рогов Е.И. Психология общения. – М.: ВЛАДОС, 2001.
32. Романова Е.С. Графические методы в практической психологии. – СПб.: Речь, 2001.
33. Техники консультирования и психотерапии. Тексты. М., 2000.
34. Уоллес В. Психологическая консультация / В. Уоллес, Д.Холл. – СПб.: Питер, 2003.
35. Шапарь В.Б. Рабочий словарь психолога-консультанта / В.Б. Шапарь, О.В. Шапарь, В.Е. Россоха; под общ. ред. В.Б. Шапаря. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005
36. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию: Учеб. пособ. – М.: Ось - 89, 2003.